

چهارگانه‌های مشارکت مردمی

سید مرتضی حسینی

در بررسی تجربیات کامیاب و ناکام «مردم محور» برای بهبود وضعیت مناطق حاشیه‌نشین مشهد، به چهار وضعیت کلی می‌رسیم.

◆ مردم می‌آیند، دولت نمی‌آید

این وضعیت، معرف ظرفیت کمتر معرفی‌شده و در نتیجه کمتر شناخته‌شده اهالی است. در شرایطی که توان نهادهای مسئول در رسیدگی به مسائل فرهنگی و اجتماعی مناطق حاشیه‌نشین محدود است، رویکرد «محدودیت خلاقیت می‌آورد» در اقدامات سازنده برخی از ساکنان برای حل معضلات دیده می‌شود. این اقدامات مشارکت محور شاید واجد ویژگی‌های استاندارد و تعریف‌شده نباشد اما برای مردمی که در رنج و محنت‌اند راهگشاست. به رسمیت شناختن و استانداردسازی مشارکت‌های سازنده‌ای که با نظم عمومی تباینی ندارند، گام مهمی در تقویت این گونه ظرفیت‌هاست اما روندهای دست و پاگیر اداری و روحیه محافظه‌کارانه برخی مدیران که مانع از نوآوری و جسارت می‌شود مانع بزرگ در این عرصه است.

◆ دولت می‌آید، مردم نمی‌آیند

عدم استقبال ساکنین ناشی از نامتوازن بودن اقدامات و مشکلات زیرساختی است. ناهمخوانی برنامه‌ریزی‌ها و پروژه‌ها با ویژگی‌های محیطی، فرهنگی و جنس و سطح خواسته‌های ساکنان. معضلات بنیادین همچون ابهام در مالکیت زمین‌ها نیز مانع از مشارکت فعالانه آن دسته از ساکنانی می‌شود که دغدغه مشارکت را دارند. نقش دوطرفه تسهیل‌گران در توجیه مردم و انتقال نیازهای اصلی آنان به نهادهای متصدی اینجا اهمیت می‌یابد.

◆ مردم نمی‌آیند، دولت هم نمی‌آید

در تغییر این وضعیت منفعلانه، تشکل‌ها و فعالان فرهنگی، مذهبی و اجتماعی از طریق ارتقای روحیه مطالبه‌گری و آگاه ساختن مردم از حق شهروندی نقش اساسی دارند. البته روند ایجاد و تداوم این روحیه مطالبه‌گری باید با حساسیت‌ها و تدابیر ویژه‌ای همراه باشد تا کمترین هزینه را داشته و امکان سوءاستفاده فرصت‌طلبان را فراهم نکنند.

◆ دولت می‌آید، مردم هم می‌آیند

چرا در صورت تحقق این وضعیت ایده‌آل در بعضی نمونه‌ها، باز هم شاهد تداوم مشکلات هستیم؟ در این وضعیت، برخلاف مورد قبلی نهادهای رسمی پای کار آمده‌اند. این تشکل‌های غیردولتی هستند که باید مراحل سه‌گانه رصد مسائل، برنامه‌ریزی، اجرا و دریافت بازخورد ساکنان به کمک مجریان بشتابند اما بی‌اعتنایی به کار شبکه‌ای و نظام‌مند، باعث قطع زنجیره به‌هم‌پیوسته میان مردم و حاکمیت می‌شود.

۹۰	۸۸	۹۲
از دفاتر نو سازی تا صندوق های محلی	گفت و گو با یک فعال فرهنگی مردم برای مشارکت نیاز به اعتماد سازی دارند	ساماندهی ساماندهندگان!

۸۴	گزارشی از فعالیت بیت المهدی (عج) در التیمور اینجا چراغی روشن است...
----	--

۸۲	گفت و گو با عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد نیاز نقطه مشترک دولت و حاشیه‌نشینان
----	--

۸۶	تجربه مردم محوری از جنس جهاد سازندگی برنامه از دولت، اجرا از مردم
----	--

۹۶	بررسی عملکرد خانه محلات شیراز تجربه شیرازی
----	---

۸۴	۸۲	۸۶	۹۶
			

